3. Dinî Hitabette Planlama ve Uygulama

Dinî hitabetin en önemli iki alanı olan hutbe ve vaazlarda sunum öncesi plan yapma ve uygulama sırasında belli ilkelerin göz önünde bulundurulması önem arzetmektedir.

3.1. Amaç ve Konu Belirleme

Dinî hitabette hazırlık sürecinin ilk basamağı konu seçimidir. Konu seçiminde İslam inanç esasları, ibadet ilkeleri ve ahlaki öğütlere öncelik verilebilir. Ayrıca belirli günler, geceler, çözümüne dinin katkısı öngörülen güncel sorunlar, cemaatin ihtiyaçları ve beklentileri dikkate alınır. Cemaatin bilgi ve kültür seviyesi, ilgi, istek ve ihtiyaçları, bölgenin örf, âdet ve gelenekleri de göz önünde bulundurulabilir. Özellikle cuma ve bayram gibi günlerde, gelişen olaylara dinî bakış açısı verebilecek bir konu belirlenebilir. Örneğin, eğitim-öğretim yılının başladığı hafta eğitimin önemi, camiler haftasında caminin sosyal hayattaki yeri gibi konular seçilebilir.

Konuyu hutbe ve vaazın süresi dikkate alınarak sınırlandırmak gerekir. Örneğin, kutlu doğum haftasında "Peygamberimizin Hayatı" şeklinde genel bir konunun yerine "Bir eş olarak Hz. Muhammed (s.a.v.)" gibi sınırlı bir konu seçilebilir. Kişi ve kurumları hedef alan, toplumun birlik ve bütünlüğünü bozacak ve yanlış anlaşılmalara yol açacak konular seçilmemelidir.

3.2. Plan Yapma

Dinî hitabet için hazırlanan konudan cemaatin istifade edebilmesi için hutbe ve vaazlarda belirli bir plan çerçevesinde sunum hazırlığı yapmak gerekir.

Vaaz planı hazırlama:

Vaaz ortalama 30 - 45 dakikalık bir konuşmadır. Bu tür bir konuşmanın, iyi hazırlanmış bir planı olmalı ve hatip bu plana göre hareket etmelidir. Hitabeti çok güzel olsa bile vaiz, vaazını önceden hazırlamalıdır. Böylece cemaat de konuyu derli toplu bir şekilde kolaylıkla anlayabilir. Plan yapan bir vaizin kendine güveni tam olur.[38]

Bir vaaz planı; "giriş", "gelişme", "sonuç" olmak üzere üç bölümden oluşabilir:

NOT EDELİM

Vaaz Planının Bölümleri:

- Giriş Bölümü: Besmele, Hamd, Salât, dua, ayet ve hadis ile konuya başlamak,
- Gelişme Bölümü: Konunun açıklanması ve örneklendirilmesi,
- Sonuç Bölümü: Ana fikrin özetlenmesi, hatırlatmalar ve dua ile vaazın bitirilmesidir.

38 Mustafa Yeşilyurt, Vaaz Kılavuzu, s. 47.